

πάντες δὲ οἱ λοιποὶ περὶ τοὺς ἑξακοσίους ἀπίθα-
καθ' ὁδόν.

Ἄλλὰ τέλος ἀπέβησαν εἰς τὴν πόλιν Ormus, ἀρ' οὗ
ἦλθουσιν τὰ παράλια τῆς Κίνας, διέβησαν δὲ μεταξὺ
κάρτας κοί τῆς χερσονήσου Μαλάκας, ἐξήλθον εἰς
Τασπροβάνην, καὶ ἐκαμψαντὸ ἀκρωτήριον Comorin
τὴν παραλίαν ἅπασαν τοῦ Μαλαβάρ.

Ἐν τούτοις ὁ Βασιλεὺς τῆς Περασίας Ἀργῶν ἦτο
ἐπιδοθαμμένος· ἔθεν παραδόντες τὴν νύμφην εἰς τὸν
τοῦ Καζάν ἀνεχώρησαν διὰ νὰ ἐπιστρέψωσι·
ἔθεν δὲ παρέμειναν ὀκτὼ μῆνας εἰς τὴν Ταυρίδα
ἐκδομάς τῆς Κασπίας, ὅπου φιλοξενηθέντες παρὰ
τοῦ ἡγεμόνος Ἀχατοῦ (Achatu) ἔλαβον ἐν εἰδει δια-
κρίσει ἄλλους τρεῖς χροῦτους πίνακας φέροντας διά-
φορα σύμβολα· δυνάμει δὲ τούτων ἔλαβον πάντα
τὰ καὶ ἔκπους καὶ πολυάριθμον συνοδίαν καὶ τὴν
ἀπὸ σκευήν. Οὕτω δὲ ὁδοιποροῦντες κατήχησαν
Τραπεζοῦντα, εἰς Κωνσταντινούπολιν, εἰς Εὐβοίαν
καὶ τέλος εἰς τὴν Βενετίαν, ὅπου ἔφθασαν τῷ 1295
τῷ Χριστοῦ.

Ἄλλ' ἀπόντες αὐτόθεν 26 ἔτη ὑπ' οὐδενὸς σχεδὸν
ἠγνοήθησαν· καὶ πρᾶγμα παράδοξον! οὔτε εἰς
τὴν εἰσίας των αὐτὰς γέγειεν δεκτοί· οὔτε εἰς
τὴν ἀποίαν ἐμαρτυρέθη, οὔτε τὸ χρῶμα τοῦ προσώ-
που καὶ ἡ ὀμίλια, εἴτε ἡ φωνὴ των ἐδύνατο νὰ
ἀναγνωσῶσι τὴν ταυτότητά των εἰς τοὺς κληρονόμους
τοῦ ὄθιν ἠγαγκάσθησαν νὰ προσκαλέσωσιν εἰς συμ-
μετοχὴν τοὺς ἐπιζώντας πηλαίους των φίλους, καὶ ὅτε ἐ-
βλήθη τὴν τράπεζαν διὰ σμαράγδων καὶ ἀδαμάντων
καὶ ἑσθράκων, τοὺς ὁποίους ἔφερον κεκρυμμένους με-
τὰ τοῦ ἑσθρακίου τῆς ἐνδυμασίας των.

Ἐπειτὴ ὁ Μάρκος Πόλος ζήτητετο πανταχόθεν δι-
αφορέων διαφόρων ἰστοροῦμενος· ἐπειδὴ δὲ διηγού-
μενος τὸν πλοῦτον καὶ τὴν πολυτέλειαν τῶν Ἀσιατι-
κῶν τόπων μετεχειρίζετο ἀναλόγως πομπώδεις φράσεις
ἠνωμασθή κύριος τῶν ἑκατομμυρίων. Συγγραφεὺς
τῆς Ῥαμουζιῶς λεγόμενος μαρτυρεῖ ὅτι ἐσώζετο καὶ
αὐτοῦ ἐν Βενετία κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου
τοῦ χρυσοστόμου ὁ οἶκος τῶν Πόλων, αὐτὴ τῶν ἑκατομ-
μυρίων ἐπιχειλούμενος.

Μετὰ τινὰ ὅμως χρόνον ἐβάνη εἰς τὸν Ἀδριατικὸν
ὁ πλοῦτον Γενουησιακὸς στόλος, οἱ δὲ Βενετοὶ ἐκπλιύσαντες
αὐτοῦ μετὰ ἐννεμήκοντα τρήρων ἐνίκηθησαν, ὁ
Πόλος δὲ αὐτὸς τραυματισθεὶς κατὰ τὴν ναυμαχίαν
ἐπαλωσθή μετὰ τοῦ ναυάρχου Ἀνδρέου Δάνδολο
καὶ ἀπήχθη εἰς Γένουαν.

Ἐπείτα ἔτη διήρκεσεν ἡ αἰχμαλωσία τοῦ Μάρκου·
ἡ Γενουήνσιοι ἤκουον πάντοτε ἐκστατικοὶ τὰ θαυμά-
σια ὅσα διηγείτο περὶ τῶν μυστηριωδῶν καὶ ἀγνώστων
τόπων ἐν γένει, ὅσους εἶδε, καὶ μάλιστα περὶ τῶν
καρπῶν ἐν γένει, τῶν ὁποίων τὸν φλοιὸν, ἢ τὸν καρπὸν
ἐκ γένωριζον· προσωχθήμενος ὅμως νὰ ἀπαντᾷ εἰς
τὴν συχόντας ἐπαναλαμβάνων ἀπειράκις τὰ αὐτὰ με-
μνημένον ἐκ τῆς Βενετίας τὰς σημειώσεις του καὶ ἐντός
τοῦ φιλᾶξ; ὑπηγόρευσε τῷ 1298 εἰς Πεισσίον, ἢ Γε-
νησίον τινὰ, ὡς λέγεται, τῆς περιηγήσεώς του τὴν
ἑσθραν. Τίς οἶδεν ἂν ὁ Κολόμβος δὲν ἐξήνεγλεσεν ἐκ
ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν τοιούτων παραδόσεων τὴν πε-

ποιήσιν του καὶ καρτερίαν πρὸς ἐξέλεξιν τῶν διηγη-
μάτων τοῦ Μάρκου Πόλου;

Ὁ Μάρκος Πόλος ἀρῆκε καὶ διαθήκην φέρουσαν
χρονολογίαν 1328· στερούμεθα ὅμως τῆς εἰκόνος
αὐτοῦ, ἀλλ' οὔτε τὸ τέλος του γνωρίζομεν· ἡ δὲ διή-
γησίς του κατασκιάζεται ὑπὸ πολλοῦ σκότους περὶ
τὰ τὰ δόγματα καὶ τὰ πράγματα· ἀμφισβητεῖται δὲ
παρὰ πολλῶν καὶ εἰς τίνα γλώσσαν ἐγράφη. Πληθὺς
μεταφράσεων καὶ ἐπιτομῶν καὶ ἀντιγράφων αὐτῆς ἐξε-
δόθησαν· ἐπειδὴ ὅμως ἡ δευτέρα αὐτῶν τύπως συνέ-
βη μετὰ 200 ἔτη τῆς πρώτης, πολλαὶ πιθανῶς κακὰί
ἀναγνώσεις καὶ προσθήκαι παρεισέφερσαν καὶ διέσθει-
ραν τὸ κείμενον. Μόνον εἰς τὴν ἐθνικὴν βιβλιοθήκην
τῶν Παρισίων ὑπάρχουσι τρία μὲν Λατινικὰ χειρο-
γραφα, δύο δὲ Γαλλικὰ τὸ μὲν τοῦ 14. αἰῶνος, τὸ δὲ
ἑστὶ ἀρχαιότερον περιέχον μάλιστα καὶ 24 κεφάλαια
ὑπεράριθμα μὴ εὐρισκόμενα εἰς οὐδεμίαν τῶν ἄλλων
ἐκδόσεων, θεωρούμενα ὅμως ὡς γήγνια τοῦ Μάρκου
παρὰ τοῦ Στεφάνου Quatremère.

Ἄν καὶ τοσαύτην ἐδειξαν σπουδὴν οἱ μεταφρασταὶ καὶ
ἐκδόται περὶ τὸ σύγγραμμα τοῦτο τοῦ Ἐνετοῦ Ὀδυσσεῶς,
ἀλλ' ὅμως τὰ λεγόμενα ἐνομιζοῦντο παρὰ τῶν πολλῶν ὡς
ἄπλοϊ σχεδὸν μῦθοι, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ φίλοι τοῦ Μάρκου
ἰδίως περὶ τῆς ἀληθείας των! Ὅθεν πάντες πνεῶντα
ἤχθη τὰ λοιπὸν τὸν παρεκάλεσαν νὰ μὴ ἀνέχηται πλέον
βλέπων τὸ κοινὸν ἐμπαίζομενον καὶ ἀπατώμενον παρ
αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ παλινωδήσῃ ἀναιρῶν ὅσα εἶπεν αὐτὸς
ὅμως τοὺς ἐβεβαίωσεν ὅτι οὔτε τὸ ἡμῖν τῶν θαυ-
μάτων, ὅσα εἶδεν, ἔφθασε νὰ διηγηθῇ.

Ὁ Μάρκος Πόλος ἐπραγματεύετο πάντοτε περὶ
τῶν Ταρτάρων· ἀλλ' ἐν ᾧ συνήθως οἱ Εὐρωπαῖοι ἐκ-
λαμβάνουσι τοὺτους ὡς λαοὺς χερσάρους, αὐτὸς παρί-
στανε βασιλεῖον εὐρύχωρον, ἔθνος πολιτισμένον, αὐτὴν
πολυτελεῖ, θαυματολογίαν λειτουργῶν δημοσίων, σύστημα
ἐκλογῆς αὐτῶν, στρατιὰν τακτικὴν, μονάρχην δὲ κο-
ρητὴν ἐνταυτῷ καὶ εὐπειθῆ εἰς τοὺς νόμους τῶν χει-
ρωθέντων, ποτὲ μὲν ἀρχηγὸν φοινικῶν ταγμάτων, ποτὲ
δὲ πρόεδρον τῶν δώδεκα σοφῶν καὶ ἐν γένει ὡς δι-
πρόσωπόν τινα Ἰανόν, ἔθεν μὲν ζηλωτὴν καὶ προστά-
την τῶν λόγων καὶ τῶν τεχνῶν τῆς εἰρήνης, ἔθεν δὲ
φίλον τοῦ πολέμου καὶ τῶν μαχῶν· ἐπειτα δὲ διέγραψε
πόλεις, τῶν ὁποίων ἡ ἐλαχίστη ἦτο πολυπληθὴς ὅσον
ἡ μεγίστη τῶν μητροπόλεων τῆς Εὐρώπης· δημοσία
δὲ ἔργα διάφορα ὑπερβαίνοντα καὶ τὰ τῶν Αἰγυπτίων
αὐτῶν καὶ Ῥωμαίων. Ἡ αὐτὴ δὲ ἀμφιβολία προέκυ-
πτε καὶ ὡς πρὸς τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἡγεμόνος αὐτοῦ,
ἐξέκληττον δὲ ὁμοίως καὶ αἱ ἀπέραντοι ἀποστάσεις
τῶν δρόμων καὶ τὰ ἐξαισία φυτὰ, τὰ ὁποῖα ἐκαλλώ-
πιζον τὰς μαγικὰς ἐκείνας χώρας, καθὼς καὶ τὰ ποι-
κιλόπτερα πτηνὰ τοῦ ἀέρος των.

Μετὰ ταῦτα ὅμως ἀνεφάνησαν κατ' ὀλίγον ὑπὸ τὸν
διαραπῆ πέπλον τούτων ἡ Κίνα καὶ ἡ Ἰαπωνία. Ἀρα-
βίς καὶ Ἰουδαῖοι ἐξεθειάζων ὡσαύτως τὰ πλεονεκτή-
ματα τῶν ἀποκέντρων τούτων τοῦ παλαιοῦ κόσμου
μοναρχιῶν, ἕως οὗ ἔφθασαν νὰ καταχωρισθῶσι καὶ
εἰς γεωγραφικὸν χάρτην ὑπὸ τοῦ Fra Mauro τῷ
1457 καὶ 1459 σχεδιασθέντα ὑπὲρ τοῦ μοναστηρίου
τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ de Murano πλησίον τῆς Βενετίας,